

Северен Кавказ и по-специално случаят на Олег Орлов

Резолюция на Европейския парламент от 21 октомври 2010 г. тносно положението с правата на човека в Северен Кавказ (Руска федерация) и наказателното преследване срещу Олег Орлов

Европейският парламент,

- като взе предвид своята резолюция от 17 септември 2009 г. относно убийствата на активисти за правата на човека в Русия¹,
 - като взе предвид присъждането на 16 декември 2009 г. на наградата „Сахаров“ на Олег Орлов, Сергей Ковальов и Людмила Алексеева от името на правозащитния център „Мемориал“ и всички други защитници на правата на човека в Русия,
 - като взе предвид Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейския съюз и Руската федерация, което влезе в сила през 1997 г. и чийто срок на действие беше удължен до замяната му с ново споразумение,
 - като взе предвид продължаващите преговори за ново споразумение, с което да се установи нова, всеобхватна рамка за отношенията между ЕС и Русия,
 - като взе предвид Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека и Декларацията на ООН за правото и отговорността на лица, групи и обществени организации да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи,
 - като взе предвид член 122, параграф 5 от своя правилник,
- А. като има предвид, че като член на Съвета на Европа и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и като страна по декларациите на ООН Русия се ангажира да защитава и насърчава правата на човека, основните свободи и принципите на правовата държава,
- Б. като има предвид, че има около 20 000 неприключени дела в Европейския съд по правата на човека от Руската федерация, главно от региона на Северен Кавказ; като има предвид, че Европейският съд по правата на човека осъди Руската федерация за тежки нарушения на правата на човека в региона, в над 150 съдебни решения, и като подчертава значението на бързото и цялостно изпълнение на тези съдебни решения,

Положението с правата на човека в Северен Кавказ

- В. като има предвид, че положението на защитниците на правата на човека в региона на Северен Кавказ, особено в Република Чечения, Ингушетия и Дагестан, е тревожно; като има предвид, че независими журналисти, активисти на гражданското общество, юристи и защитници на правата на човека в региона са

¹ Приети текстове, P7_TA(2009)0022.

често пъти жертва на заплахи и прояви на насилие, тормоз и сплашване и че тяхната дейност е ограничавана от служители на органите по наказателно преследване, като има предвид, че нарушителите на правата на човека остават ненаказани и че принципите на правовата държава продължават да бъдат пренебрегвани; като има предвид, че гражданското общество е все така подлагано на насилие от страна на въоръжени опозиционни групи и правоприлагащите органи; като има предвид, че изтезанията и малтретирането, както и произволното задържане, са широко разпространени; и като има предвид, че НПО, които са независими от националните правителства са от значение за развитието на гражданското общество,

- Г. като има предвид общия климат на страх в Чечения въпреки безспорните успехи в областта на възстановяването и видимото подобрене на инфраструктурата в региона; като има предвид, че положението с правата на човека и функционирането на съдебната система и демократичните институции продължават да са причина за сериозно безпокойство,
- Д. като има предвид, че последователните случаи на безследно изчезнали опоненти на правителството и защитници на правата на човека остават ненаказани и не се разследват с дължимата грижа,
- Е. като има предвид, че въпреки конструктивния диалог, който се провежда между органите и гражданското общество в Ингушетия, след встъпването в длъжност на новия президент е налице тревожно възобновяване на насилието, считано от 2009 г., като в някои случаи то е довело до случаи на убийства и безследно изчезване на опоненти на правителството и журналисти, без до момента да е предприето наказателно преследване,
- Ж. като има предвид, че нарастващ брой безследно изчезнали жители на републиките в Северен Кавказ очевидно са били отвлечени в други руски региони; като има предвид, че местонахождението на Али Джаниев, Юсуп Добриев, Юнус Добриев и Магомед Аджиев е неизвестно от около полунощ на 28 декември 2009 г. в Санкт Петербург; като има предвид, че местонахождението на пет лица, Zelimkhan Akhmetovich Chibiev, Magomed Khaybulaevich Israpilov, Dzhamal Ziyamidovich Magomedov, Akil Dzhavatkhonovich Abdullaev и Dovar Nazimovich Asadov, трима от които са жители на Северен Кавказ, е неизвестно от нощта на 24–25 септември 2010 г., когато са отишли в историческата джамия в Москва
- З. като има предвид, че все още има около 80 000 вътрешно разселени лица в Северен Кавказ повече от 18 години след като са били принудени да напуснат домовете си вследствие на поредицата от войни, които избухнаха между Ингушетия и Северна Осетия през 1992 г. и в Чечения през 1994 и 1999 г.; като има предвид, че тези лица срещат затруднения с настаняването, удължаването на разрешенията за пребиваване, което ограничава достъпа им до социални услуги, подновяването на вътрешните паспорти и придобиването на статут на „принудителни мигранти“, от който се нуждаят, за да получат достъп до заетост, социални услуги и помощи,
- И. като има предвид, че на 3 септември 2010 г. председателят Vuzek изрази дълбоката си солидарност със семействата на жертвите от трагедията в Беслан и настоятелно призова президента на Руската федерация да гарантира пълното зачитане на техните права и окончателното установяване на истината за събитията от септември

2004 г.,

- Й. като има предвид, че не може да има оправдание за проявите на безогледно насилие срещу цивилното население,
- К. като отбелязва инициативата, предприета от представители на руското и международното гражданско общество за създаване на документационен център „Наталия Естемирова“ за потенциални военни престъпления и други тежки нарушения на правата на човека, извършени по време на войните в Чечения,

Наказателно разследване срещу Олег Орлов

- Л. като има предвид, че работата на правозащитните организации като „Мемориал“ е от съществено значение за изграждането на стабилно и свободно общество в Русия и за установяването на действителна и трайна стабилност в Северен Кавказ в частност; като има предвид, че руското правителство и правителствата на републиките в Северен Кавказ могат следователно да се гордеят с важната роля на тези организации,
- М. като има предвид, че Наталия Естемирова, ръководител на „Мемориал“ в Чечения, беше отвлечена на 15 юли 2009 г. в Грозни и открита мъртва в съседна Ингушетия; като има предвид, че разследването на убийството ѝ не е постигнало никакъв напредък за разкриване на извършителите на убийството и отговорните за него лица,
- Н. като има предвид, че на 21 януари 2010 г. московският градски съд по гражданските дела постанови Олег Орлов и правозащитният център „Мемориал“ да платят обезщетение на Рамзан Кадилов, президент на Чечения,
- О. като има предвид, че на 9 февруари 2010 г. Рамзан Кадилов публично обяви, че ще оттегли иска си, довел до наказателно преследване срещу г-н Олег Орлов, председател на управителния съвет на правозащитния център „Мемориал“, и г-жа Людмила Алексеева, председател на Московската хелзинкска група, за клеветата,
- П. като има предвид, че на 6 юли 2010 г. Олег Орлов е обвинен по член 129 от руския Наказателен кодекс и може да бъде осъден на до три години затвор, ако бъде признат за виновен,
- Р. като има предвид, че Наказателно-процесуалният кодекс на Руската федерация (по-точно член 72 от него) беше сериозно нарушен по време на наказателно разследване срещу Олег Орлов,
- С. като има предвид, че офисите на няколко водещи правозащитни организации, сред които „Мемориал“, бяха претърсени между 13 и 16 септември 2010 г., а на организациите беше разпоредено да предоставят в кратки срокове множество документи за дейността си,
- 1. Осъжда всички терористични актове и подчертава, че не може да има оправдание за прояви на безогледно насилие срещу цивилното население; изразява съчувствие и солидарност с приятелите и семействата на всички жертви на насилие, включително жертвите на последните бомбени атентати в московското метро и

неотдавнашното нападение срещу парламента в Чечения, както и на безбройните и непрестанни нападения срещу населението на кавказките републики;

2. Изразява дълбоката си загриженост във връзка с възобновяването на насилието и терористичните актове в Северен Кавказ; призовава, от една страна, за прекратяване на тероризма и от друга страна, призовава руските органи да сложат край на широко разпространения климат на безнаказаност на нарушенията на правата на човека и незачитането на принципите на правовата държава в региона;
3. Признава правото на Русия за борба с истинския тероризъм и въоръжените бунтове в Северен Кавказ, но настоятелно призовава с действията си органите да спазват международното право в областта на правата на човека; предупреждава, че продължаващите злоупотреби и незаконни методи за борба с бунтовниците ще продължават да пораждат вражда сред населението и вместо да водят до стабилност, ще доведат до допълнителна ескалация на насилието в региона;
4. Настоятелно призовава руските органи да направят всичко възможно, за да гарантират закрилата на правозащитниците, така както е потвърдено в Декларацията на ООН за правото и отговорността на лица, групи и обществени органи да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи;
5. Подчертава, че продължаващата безнаказаност в Чечения допринася за дестабилизацията в целия регион на Северен Кавказ;
6. Строго осъжда всяка форма на колективно наказание на лица, за които има съмнения, че имат връзки с бунтовници, включително практиката на опожаряване на домове на семейства на активни или предполагаеми членове на въоръжената опозиция; отправя искане към органите да предприемат конкретни стъпки за предотвратяване повторното възникване на подобни прояви на насилие и за налагане на наказания на отговорните за тях длъжностни лица на всички равнища;
7. Настоятелно призовава Русия да гарантира безпрепятствен достъп до Северен Кавказ за международните правозащитни организации, медиите и международните правителствени институции, като например Съвета на Европа, Международния комитет на Червения кръст, ОССЕ и ООН; освен това призовава по-специално компетентните органи да създадат условия, позволяващи на „Мемориал“ и други правозащитни организации напълно да възобновят своята дейност в Северен Кавказ в една безопасна среда;
8. Изразява своята дълбока загриженост относно нарастващия брой на изчезнали лица, пребиваващи на територията на републиките в Северен Кавказ, които очевидно са били отвлечени в други руски региони и очаква службата на главния прокурор на Руската федерация да изясни и потвърди местонахождението на тези граждани;
9. Настоятелно призовава руските федерални органи да гарантират, че дългосрочните решения за вътрешно разселени лица ще бъдат приложени на практика; призовава за засилени действия на националното правителство в подкрепа на операциите на ВКБООН, с цел да се продължи изпълнението на програмите за жилищно устройване на вътрешно разселени лица, както и с цел да се улеснят мерки за

подобряване на достъпа на тези лица до услуги и помощи; подчертава, че е необходимо продължително наблюдение на вътрешно разселените лица, за да се гарантира, че техните права не продължават да бъдат нарушавани; настоятелно призовава руското правителство официално да признае концепцията за вътрешно разселени лица и съответно да адаптира законодателството си;

10. Призовава руските федерални органи да разследват бързо, задълбочено и ефективно убийството на Наталия Естемирова и да подведат под съдебна отговорност както лицата, отговорни за бруталното ѝ убийство, така и участниците в него;
11. Отхвърля и осъжда циничните и абсурдни опити за замесване на „Мемориал“ в престъплението подпомагане на терористични организации;
12. Осъжда започването на наказателно разследване срещу Олег Орлов и настоятелно призовава компетентните органи да преразгледат решението за започване на наказателно производство; посочва, че изявления като тези на Олег Орлов са законни в условията на демокрация и не следва да подлежат нито на гражданскоправни, нито на наказателноправни санкции;
13. Призовава руските органи – ако съдебното производство продължи – да гарантират, че няма да има нови закононарушения при разследването и съдебното производство срещу Олег Орлов и да спазват при всички обстоятелства Декларацията на Организацията на обединените нации относно защитниците на правата на човека, Всеобщата декларация за правата на човека, както и международните и регионалните инструменти за правата на човека, ратифицирани от Руската федерация;
14. Припомня, че Олег Орлов е носител на наградата „Сахаров“ на Европейския парламент за 2009 година и следователно се намира под специалната морална и политическа закрила на Европейския парламент; настоятелно призовава руското правителство да позволи на Олег Орлов без никаква пречка да присъства на церемонията по връчването на наградата „Сахаров“ за 2010 година в Страсбург;
15. Изразява позиция, отхвърляща претърсването с цел сплашване на офисите на правозащитни организации и очаква изясняване на законността и целите на тези действия;
16. Изразява съжаление относно факта, че продължаващите нарушения на правата на човека оказват много отрицателно въздействие върху имиджа и авторитета на Русия в света и хвърлят сянка върху отношенията между Европейския съюз и Руската федерация, които са важни и следва да се развиват в посока на стратегическо партньорство с оглед на взаимната зависимост и различните общи интереси на двете страни, в частност по отношение на политическото и икономическото сътрудничество, както и на сътрудничеството в областта на сигурността и енергетиката, но също така и във връзка със зачитането на демократичните принципи и процедури, както и на основни права на човека;
17. Решително подкрепя препоръките на резолюцията, приета от Парламентарната асамблея на Съвета на Европа на 22 юни 2010 г., относно правните средства за нарушения на правата на човека в Северен Кавказ, която би могла да допринесе в

голяма степен да се сложи край на безнаказаността сред извършителите на нарушения на правата на човека и да се възстанови доверието на хората в правоприлагащите органи;

18. Призовава руските органи да спазват всички решения на Европейския съд по правата на човека и да прилагат мерки за поправяне на нарушенията в отделни случаи, включително чрез гарантиране провеждането на ефективни разследвания и подвеждане под отговорност на извършителите, както и да приемат общи мерки за прилагане на решенията, включително промени в политиката и законодателството с цел предотвратяване повторното възникване на подобни нарушения;
19. Препоръчва държавните органи на федерално, регионално и местно равнище да започнат конструктивен диалог с активисти на гражданското общество, така че функциониращите демократични структури да могат да се развиват;
20. Призовава към засилване на консултациите на ЕС и Русия в областта на правата на човека и към отваряне на този процес на консултации за ефективно участие от страна на Европейския парламент, Държавната дума, руските съдебни органи, гражданското общество и правозащитни организации; призовава Русия напълно да спазва задълженията си като член на ОССЕ и Съвета на Европа;
21. Обръща особено внимание на положението на хиляди бежанци от Северен Кавказ в държавите-членки на ЕС, като специално отбелязва диаспората от Чечения, пребиваваща в Австрия, която достига поне 20 000 души, включително много непълнолетни лица; изразява сериозна загриженост, в този контекст, за убийството на чеченски бежанец през май 2010 г. във Виена и за сериозните обвинения относно това, че президентът на Чечения е замесен в това престъпление; призовава държавите-членки на ЕС да прилагат по-координирана, съгласувана и осезаема политика за закрилата на бежанците от Северен Кавказ на европейска територия в съответствие с техните хуманитарни задължения и задължения в областта на правата на човека;

о

о о

22. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, правителствата и парламентите на държавите-членки, правителството и парламента на Руската федерация, ОССЕ и Съвета на Европа.